

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ ਅਤੇ ਚੋਪੜਾ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਡੋਮਿਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, - ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ- ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਮੈਸਰਜ਼ ਰਾਮ ਰਾਖਾ ਮੱਲ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼, ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1951 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 23

1956

ਦਸੰਬਰ 18

ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ (1872 ਦਾ 1)—ਸੈਕਸ਼ਨ 92—ਸਟੈਂਡਰਡ ਫਾਰਮਾਂ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ, ਲਿਖਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ—ਮੌਖਿਕ ਭਰੋਸੇ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧ, ਜੇਕਰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਵੇ—ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ, ਜ਼ਬਤ—ਵੈਗਨਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜੁਬਾਨੀ ਵਾਅਦੇ—ਵੈਗਨ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ—ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਾਲੇ ਮਾਲ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਪਰ ਵੈਗਨਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ - ਜੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ।

ਇਹ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਮੌਖਿਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਧਿਰ ਲਈ ਉਸਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਜੁਬਾਨੀ ਭਰੋਸੇ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੁੜਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਸਭ ਤੋਂ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਭਾਵੇਂ ਐਸਟੋਪਲ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਇਕੁਇਟੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਜੋਂ "ਅਰਧ-ਐਸਟੋਪਲ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਹਰਾਉਣ ਲਈ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਪਾਰਕ ਸਰਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਕਸਰ ਜੁਬਾਨੀ ਭਰੋਸੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਫਾਰਮ ਮਿਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਅਕਸਰ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਿਆਰੀ ਫਾਰਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਆਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜੋ ਖਾਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੈ। ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 92 ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕੁਇਟੀ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੈਗਨਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜੁਬਾਨੀ ਵਾਅਦੇ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਠੇਕੇ ਦੀ ਸਹੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਮਾਨਤ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਫਰਮ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਇਆ।

ਥਾਮਸ ਹਿਊਜ਼ ਬਨਾਮ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਰੇਲਵੇ ਕੰਪਨੀ (1) ਅਤੇ ਕੌਥੇ ਬਨਾਮ ਕੌਥੇ (2), 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ, ਮਿਤੀ 22 ਨਵੰਬਰ, 1950 ਨੂੰ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਅਨੁਪਾਤਕ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ 5,070 ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਐਸ.ਐਮ. ਸੀਕਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਡੀ.ਐਨ.ਏ. ਵਾਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਸੀ.ਐਲ. ਅਗਰਵਾਲ, ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਰੂਪ ਚੰਦ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਜੱਜਮੈਂਟ

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੇ.- ਫਰਮ ਰਾਮ ਰਾਖਾ ਮਾਈ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ ਨੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ 5,070 ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਸਨ। ਫਰਮ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਰਕਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਅਤੇ 430 ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਰਜਾਨੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਫਰਮ ਰਾਮ ਰਾਖਾ ਮਾਈ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਫਰਮ ਹੈ। ਜੂਨ, 1944 ਦੇ ਤੀਜੇ ਹਫ਼ਤੇ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ, ਮਿਲਟਰੀ ਫਾਰਮਜ਼, ਉੱਤਰੀ ਸਰਕਲ (ਲਾਹੌਰ ਛਾਉਣੀ) ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਅਗਸਤ ਸਤੰਬਰ, ਅਤੇ ਅਕਤੂਬਰ, 1944 ਮਹੀਨੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਛਾਉਣੀ ਵਿਖੇ ਮਿਲਟਰੀ ਫਾਰਮਜ਼ ਸਟੈਕ-ਯਾਰਡ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਚਾਲੀ ਲੱਖ ਪੌਂਡ ਚਿੱਟੇ ਭੂਸੇ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਟੈਂਡਰ ਮੰਗੇ। ਮੁਦਈ ਫਰਮ ਨੇ 1000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਿਆਨਾ ਨਾਲ ਟੈਂਡਰ ਕੀਤਾ। ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟੈਂਡਰ 1 ਜੁਲਾਈ, 1944 ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 2-30 ਵਜੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦਾ ਟੈਂਡਰ 2-8-6 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ 100 ਪੌਂਡ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਲੋੜੀਂਦਾ ਭੂਸਾ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ। ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਟੈਂਡਰ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮੁੱਚੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚੋਂ 20 ਫੀਸਦੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਅਗਸਤ, 1944 ਦੌਰਾਨ, 40 ਫੀਸਦੀ ਸਤੰਬਰ ਅਤੇ ਬਾਕੀ 40 ਫੀਸਦੀ ਅਕਤੂਬਰ, 1944 ਦੌਰਾਨ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਫਰਮ ਨੂੰ ਇਸ ਟੈਂਡਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। 2 ਜੁਲਾਈ, 1944, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਫਰਮ ਨੇ 5 ਜੁਲਾਈ, 1944 ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਕਿ ਟੈਂਡਰ ਵੈਗਨਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਥਾਨਕ ਸਪਲਾਈ ਘੱਟ ਸੀ। ਇਸ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਗਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬਿਆਨਾ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬੇਨਤੀ "ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਦਾਇਤਾਂ" (ਐਘਜੀਬਿੱਟ ਡੀ. 8) ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:-

5. ਰੇਲਵੇ ਵੈਗਨਾਂ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਪਰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਲਈ ਵੈਗਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ; ਬਸ਼ਰਤੇ ਉਹ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ:-

(ਏ) ਸਥਾਨਕ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭੂਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਵੈਗਨਾਂ ਬੇਲੋੜੀਆਂ ਹਨ।

(ਬੀ) ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਵੈਗਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ 13 ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੈਗਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ।

* * * * *
* * * * *

(ਐੱਫ) ਵੈਗਨਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਰਸੀਦ ਨੂੰ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਰ 'ਤੇ ਭੂਸਾ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਜਾਂ ਬਹਾਨੇ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ (ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੇਖੋ)।

ਇਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਸ਼ਿਮਲਾ ਵਿਖੇ ਮਿਲਟਰੀ ਫਾਰਮਾਂ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਉਮੀਦ ਵਿੱਚ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਫਰਮ ਨੂੰ ਟੈਂਡਰ (ਵੀਡੀਓ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਐਘਜੀਬਿੱਟ P.6, ਮਿਤੀ 29 ਜੁਲਾਈ, 1944) ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਲੀਵਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 6 ਅਗਸਤ, 1944 ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਟੈਂਡਰ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫਰਮ ਨੇ ਠੇਕੇ ਦੀ ਸਹੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ 5,070 ਰੁਪਏ ਦੀ ਜਮਾਨਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੇ 12 ਜੁਲਾਈ 1944 ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਵੈਗਨਾਂ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਵੈਗਨਾਂ ਲਈ

ਪਰਮਿਟ ਫਰਮ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦਾ ਸਟੇਸ਼ਨ "ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਛਾਉਣੀ" ਦੀ ਬਜਾਏ "ਮੁਲਤਾਨ ਛਾਉਣੀ" ਵੱਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਵੈਗਨਾਂ ਦੇ ਪਰਮਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਯਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਦੇ ਵੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੌਰਾਨ ਫਰਮ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਵੈਗਨ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੇ 21 ਅਗਸਤ, 1944 ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਠੇਕੇ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਅਤੇ ਵੈਗਨਾਂ ਲਈ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਭੂਸਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਪਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵੈਗਨਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਮੀਂਹ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਤੰਬਰ ਦੌਰਾਨ ਸਿਰਫ 20 ਵੈਗਨਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੂਰੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 27 ਅਤੇ 28 ਸਤੰਬਰ, 1944 ਨੂੰ, ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਰੀ ਮਾਤਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਵੈਗਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਸੀ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਮਾਂ ਵਧਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਵੈਗਨਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਕਤੂਬਰ ਲਈ ਵੈਗਨਾਂ ਲਈ ਪਰਮਿਟ ਭੇਜੇ, ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਪਰਮਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਹੈ। ਪਰਮਿਟਾਂ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਮਾਲ ਨੂੰ "ਮੈਨੇਜਰ, ਮਿਲਟਰੀ ਫਾਰਮ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਛਾਉਣੀ" ਦੀ ਬਜਾਏ "ਮੈਨੇਜਰ, ਮਿਲਟਰੀ ਫਾਰਮ, ਬੋਵਾਲੀ ਫਾਰਮ ਸਾਈਡਿੰਗ ਹਰਬੰਸਪੁਰ" ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਕਦੇ ਵੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਕਤੂਬਰ ਦੌਰਾਨ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੈਗਨ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਫੌਜੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਫਰਮ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਅਤੇ ਫਰਮ ਦੀਆਂ ਬੇਤੁਕੀ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ 21 ਅਕਤੂਬਰ, 1944 ਨੂੰ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਫਰਮ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਕਤੂਬਰ, 1944 ਦੌਰਾਨ ਭੂਸਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਗੱਡੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਥਾਨਕ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਗੱਡੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸਪਲਾਈ ਭੇਜਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1 ਨਵੰਬਰ, 1944 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੇ 2 ਦਸੰਬਰ, 1944 ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ 4 ਜੁਲਾਈ, 1945 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰ ਫਰਮ ਨੇ ਸਾਰੀ ਮਾਤਰਾ ਦਾ 21.17 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸਪਲਾਈ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਫੌਜੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਪਲਬਧ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵੈਗਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਦਈ-ਫਰਮ ਪੂਰੀ ਠੇਕੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਵੈਗਨਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਸਫਲ ਹੋਈ ਜਾਂ ਅਸਫਲ। "ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਦਾਇਤਾਂ" ਜੋ ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੈਗਨਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਪਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਨੇ ਮੁਦਈ-ਫਰਮ ਨੂੰ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਇੰਨੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਫਰਮ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕੋਈ ਜੁਬਾਨੀ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੈਗਨਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 92 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਜਾਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਕਰਨ ਦੇ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਸਧਾਰਣ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐਮ. ਮੋਨੀਰ (ਹੁਣ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਆਫ ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਭੰਬਲਭੂਸਾ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਟਕਰਾਅ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤ ਹਨ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਜਾਂ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਜਾਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਮਕਾਲੀ ਜੁਬਾਨੀ ਸਮਝੌਤਾ ਸੀ ਸਾਧਨ ਬਾਲਕਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਲੇਗੇ (1) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੀ ਕੌਸਲ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਰਾਏ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਸਲ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਹੀ ਅਰਥ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਸਲ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ

ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਸਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੁਬਾਨੀ ਭਰੋਸੇ ਜਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਸਮਕਾਲੀ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 92 ਦੇ ਸਟੀਕ ਦਾਇਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਸ ਉਲਝਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਛੇਤੀ ਹੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਮਿਆਰੀ ਰੂਪ ਹਨ। ਰਾਮ ਰਾਖਾ ਮੱਲ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਵਾਲੇ ਬਕਸੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਮਿਲਟਰੀ ਫਾਰਮਜ਼ (ਲਾਹੌਰ) ਨੇ ਜੁਬਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੈਗਨਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਆਚਰਣ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ, ਵੈਗਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਮੁਦਈ-ਫਰਮ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪਰਮਿਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਮਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਵੈਗਨਾਂ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀਆਂ। ਸਤੰਬਰ, 1944 ਦੌਰਾਨ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀਆਂ ਵੈਗਨਾਂ ਦੀ ਮੁਦਈ-ਫਰਮ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਗਸਤ ਅਤੇ ਅਕਤੂਬਰ ਦੇ ਪਰਮਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਦਈ-ਫਰਮ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਰਹੀ ਕਿ ਵੈਗਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਇਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲਈ ਫਰਮ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਉਮੀਦ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁਦਈ-ਫਰਮ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਾਮਾਨ ਖਰੀਦਿਆ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਲਾਂ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਧਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਮੁਦਈ-ਫਰਮ ਆਖਰੀ ਦਮ ਤੱਕ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਛੱਡਦੀ ਰਹੀ ਕਿ ਵੈਗਨ ਜਲਦੀ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਫਰਮ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਪੱਤਰ-ਵਿਹਾਰ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਮੁਦਈ ਇਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਜਲਦੀ ਹੀ ਵੈਗਨ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਦੇ ਬਦਲਵੇਂ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਪਲਾਈ ਸਥਾਨਕ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰ ਵੈਗਨਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੂਰੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਸਨ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕਾਫੀ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਸਾਰੀ ਮਾਤਰਾ ਖਰੀਦੀ ਸੀ ਜੋ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੀ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕਵਿਟੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੈਗਨਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜੁਬਾਨੀ ਵਾਅਦੇ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਠੇਕੇ ਦੀ ਸਹੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ-ਫਰਮ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਮੌਖਿਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਧਿਰ ਲਈ ਉਸਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਜੁਬਾਨੀ ਭਰੋਸੇ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੁੜਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਸਭ ਤੋਂ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਭਾਵੇਂ ਐਸਟੋਪਲ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਇਕੁਇਟੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਜੋਂ 'ਅਰਧ-ਐਸਟੋਪਲ' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਹਰਾਉਣ ਲਈ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਪਾਰਕ ਸਰਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਕਸਰ

ਜ਼ਬਾਨੀ ਭਰੋਸੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਫਾਰਮ ਮਿਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਅਕਸਰ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਿਆਰੀ ਰੂਪਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੰਡੀਅਨ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 92 ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਰਗੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕੋਰਬਿਨ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਖੰਡ ਦੇ ਪੰਨਾ 106 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਜ਼ਬਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਗਲਤ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਸੇ ਖੰਡ ਦੇ ਪੰਨਾ 115 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕ ਨੇ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕਨ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ:-

ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕੋਰਬਿਨ ਨੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਖੰਡ ਦੇ ਪੰਨਾ 106 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਜ਼ਬਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਗਲਤ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਸੇ ਖੰਡ ਦੇ ਪੰਨਾ 115 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕ ਨੇ ਇੱਕ ਅਮੈਰੀਕਨ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ:-

"ਜਿਹੜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਉਠਾ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਉਸਨੇ ਖੁਦ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਉਸਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ 'ਇਹ ਤੁਹਾਡਾ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਹੈ, ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਤੁਸੀਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋ।' ਸਿਧਾਂਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਤੇ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ। ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਪਾਹਜਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਸਟਾਪੇਲ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ, ਛੋਟ ਵਜੋਂ। ਸਾਨੂੰ ਵਰਣਨ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੱਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਛੋਟ ਜਾਂ ਛੁਟਕਾਰੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਗਭਗ ਅੰਤਮ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਅਜੇ ਵੀ ਵੱਡੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਬੇਇਨਸਾਫੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।"

ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਥੌਮਸ ਹਿਊਜ਼ ਬਨਾਮ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਰੇਲਵੇ ਕੰਪਨੀ (1) ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਨਾ 448 'ਤੇ ਲਾਰਡ ਕੇਅਰਨਜ਼ ਨੇ ਦੇਖਿਆ-

"ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਕੁਇਟੀ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਤੀਜੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ- ਕੁਝ ਜੁਰਮਾਨੇ ਜਾਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ-ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ * * * ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਖਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, * * * * * , ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਬਰਾਬਰੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੌਦਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।"

ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਡੇਨਿੰਗ, ਐਲ.ਜੇ. ਨੇ ਕੌਬੇ ਬਨਾਮ ਕੌਬੇ (2) ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

"ਸਿਧਾਂਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੇ, ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਜਾਂ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਦੁਆਰਾ, ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਾਅਦਾ ਜਾਂ ਭਰੋਸਾ, ਜਿਸਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਤਾਂ, ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਚਨ 'ਤੇ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਵਾਅਦਾ ਜਾਂ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵਾਅਦਾ ਜਾਂ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੰਧਾਂ

ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੋ ਜੋ ਉਸਨੇ ਖੁਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਵਿੱਚ ਸਮਰਥਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਉਸਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦੁਆਰਾ।"

ਇਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਖੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਠੇਕੇ ਦੇ ਮਾਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਿਚ ਅਸਫਲਤਾ ਲਈ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਮਿਲਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਗਰੰਟੀ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਤੱਕ ਠੇਕੇ ਦੇ ਮਾਲ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਲਈ ਵੈਗਨਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਖੋਜ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਠੇਕੇ ਦੀ ਸਹੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਜ਼ਮ੍ਹਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੈਂਨੂੰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਖਰਚੇ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਕਰਾਂਗਾ।

ਚੋਪੜਾ, ਜੇ. - ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨੀਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਓਹਨਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Translated by: Vikas Nabh